

Ühine eesmärk

Iga noor Eestimaal peab
saama parima hariduse
olenemata sellest,
millises asukohas ja
oludes ta kasvab

Üldhariduse rahastusmudeli töörühma sisend Haridusleppesse 29. aprillil

- Õpetaja tööülesannete piirid on ebaselged, märkimisväärne osa õpetajatest tajub ülekoormust, kurnatust ja läbipõlemist.
- Õpetaja töö korraldus ja karjääriperspektiivi puudumine ei soosi noorte hulgas õpetaja ameti valimist.
- Suureneb kvalifikatsiooninõuetele mittevastavate õpetajate osakaal.

Läbirääkimiste töörühmad

Läbirääkimist vajavate teemade osas moodustatakse järgmised töörühmad, kus on vaja jõuda konsensuslikule kokkuleppele:

1. **Õpetajate karjäärimudeli ekspertide töörühm** (korralduslik vastutus HTM)
2. **Õpetajate töötingimiste ja koormusarvestuse läbirääkimiste töörühm** (korralduslik vastutus EHL)
3. **Rahastusmudeli läbirääkimiste töörühm** (korralduslik vastutus HTM).

Töörühmade ja kohtumiste protsessi koordineerib **sekretariaat HTM-is**.
Kontaktiks on Liis Lehist.

Kes kuulusid töörühma?

KOV

Enel Liin, Veikko Luhalaid

Erakoolid

Urmo Uiboleht, Jaak Aus

Koolijuhid

Malle Õiglas, Annely Ajaots

Õpetajad

Reemo Voltri, Karin Klemmer

Ministeerium

Salle Andresson, Ülle Matsin

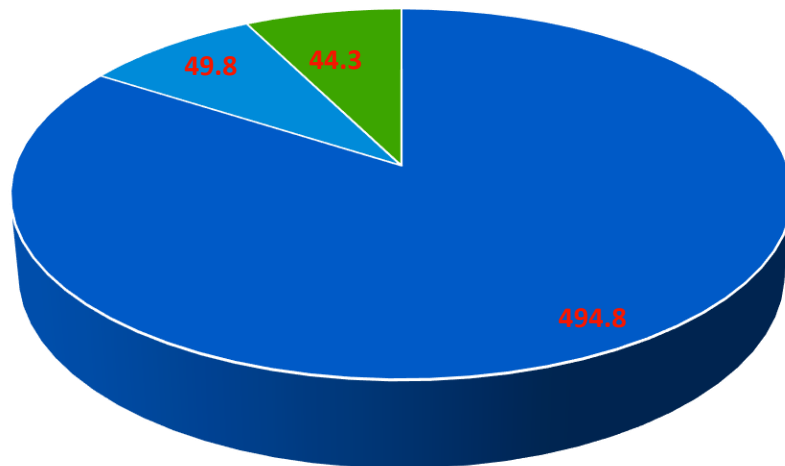

Kohtusime 26.03 Paides ja 23.04 Türil

Lisaks 1:1 kohtumised ja palju head sisendit!

Riiklik haridustoetus 2024

■ KOV ■ ERA ■ RIIK

- Kokku toetab riik erinevate meetmetega üldharidust 2024. aastal **589 MEUR**
- 2023. aastal KOV kulu üldharidusele (ilma investeeringuteta) **868 MEUR** e 5923 EUR õpilase kohta
- 2023. aastal riigi toetus KOV-le **482mEUR** e 55,5% KOV kuludest sh. 42 mEUR regionaalne toetus

Esitame faktid selgelt!

Millest me rahastusmudeli puhul räägime?

Kus õpivad täna meie noored?

Kokku toetab riik erinevate meetmetega üldharidust 2024. aastal 589 MEUR

Õpilase kohta teeb see 3473 EUR

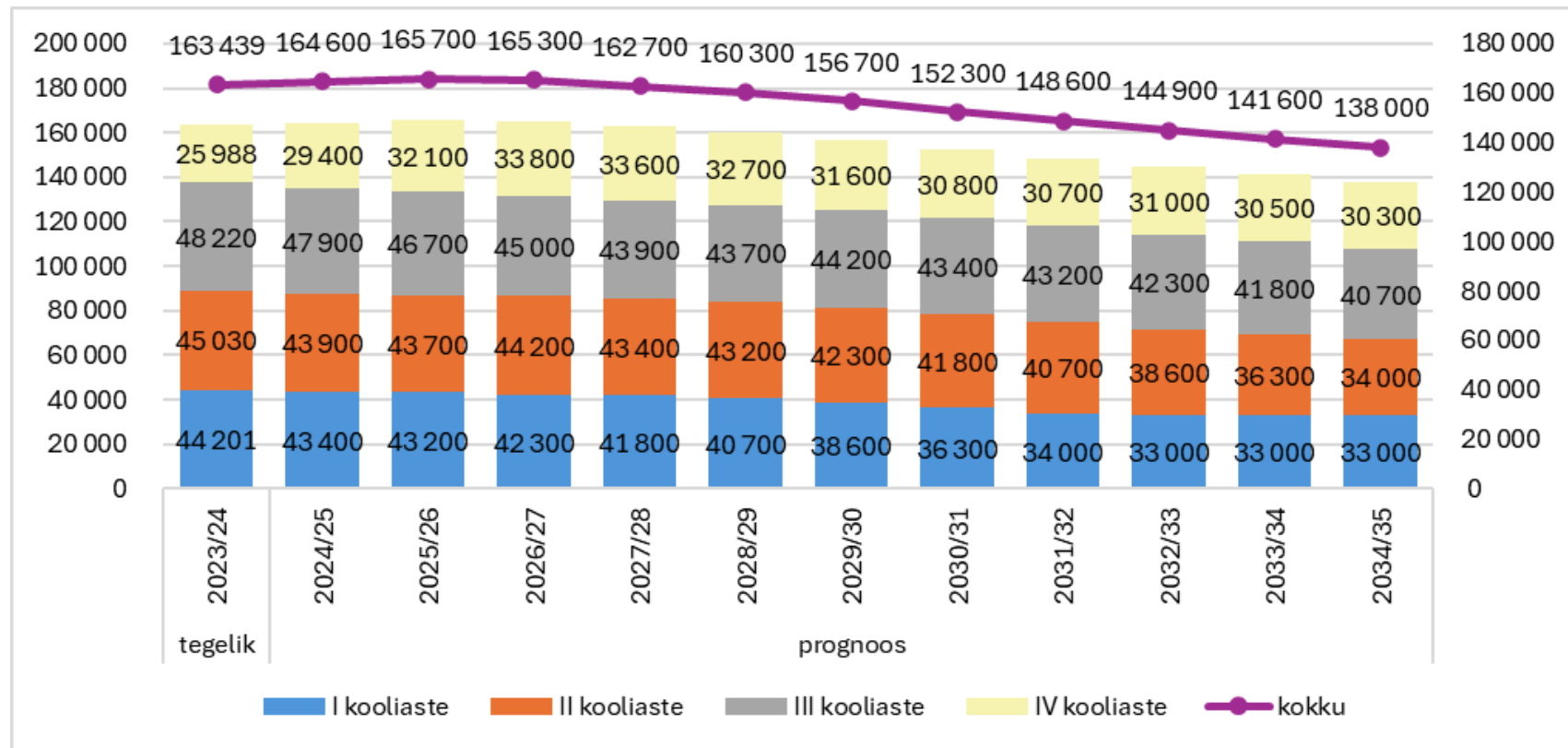
Kogukulu üldharidusele Eestis ca 1 miljard EUR aastas!

koolipidaja	KOV	ERA	RIIK	
Õpilaste arv KOKKU	145 005	11 995	12 582	169 582
sh PK	113 222	8 543	2 072	123 837
sh GÜM	15 275	1 769	8 666	25 710
sh töhustatud ja eritugi	10 752	674	1 067	12 493
sh mittestatsionaarne õpe	5 422	529	772	6 723
sh koduõpe lapsevanema soovil	334	480	5	819

Peame tegema plaanid tulevikku vaadates

Õpilaste arv hakkab kiiresti kahanema

Oleme kõik nõus:

Rahastusmudel peab olema selgem

- Täpsed vastutuse piirid – riik, koolipidaja, kool, õpetaja
- Hariduskavale vastav rahastus igas kooliastmes
- Võrdne kohtlemine olenemata koolipidajast
- Erivajadused vajavad eraldi tähelepanu
- Regionaalkomponent selgelt eristatavaks
- Kokkuleppeid tuleb täita

Selgetest põhimõtetest lähtuv mudel, kasutatav ka sisendkokkulepete muutumisel

Õpetajad

Tuleb usaldada koole, paljud
koolipidajad vajavad tuge

- Paljudel koolipidajatel vähene kompetents hariduses
- 30% koolijuhtidest vanades hoiakutes kinni
- Max klassikomplekti suurused vaja määrata kooliastmete kaupa
- Õpilasepõhine rahastus vastavalt kooliastmele
- Kvalifikatsioonita õpetaja võib saada alla miinimumpalga
- Kvalifikatsioonita õpetajate kasutamine vähendab rahastust
- Hariduse rahastus ei peaks olema KOV tulubaasis vaid lähtuma leppest
- Kaasava hariduse tegelik rakendamine tuleb tagada resursiga
- Erivajaduste defineerimine vajab korrastamist

Õpetajate karjäärimudel peaks olema ühtne

Koolijuhid

Head plaanid hariduses
tuleb hästi läbi mõelda ja
peavad olema vahenditega
kaetud

- Haridusleppe tempo on liiga kiire
- Kaasav haridus ei ole ressursidega kaetud – 25% töö mahu kasvu
- Kohustuslik haridus 18. aastani on läbimõtlema ja vahenditega katmata
- Erivajadustega lastega võiks tegeleda piirkondlikus koostöös
- Erivajaduste määramine vaja üle Eesti selgelt kokku leppida, lastevanemate roll erivajaduste määratlemisel ja õppe korraldamisel
- Koolid vajavad selget eelarvet – eelarveaasta ja õppeaasta ei kattu!
- Õppekava vs ressurss – õpilasepõhine rahastus vastavalt kooliastmele
- Max klassikomplekti suuruse kokkulepe vastavalt kooliastmele
- Kooliastmeid liiga palju – lasteaed-põhikool kuni 4. klassini
- Koolijuhtide kvaliteet ja koolijuhtide tasustamine vajab tähelepanu
- Õpetajate õpe ka kaugõppes – vaja selget riigi tellimust

Erivajadustega õppurid saavad parema hariduse
spetsialiseerunud koolides

Erakoolid

Võrdne kohtlemine ja
stabiilsus on vajalik
tegevuse planeerimiseks ja
rahastamiseks

- Rahastuse komponendid selged, tegevuskulude katmine probleem
- Kõiki koolipidajaid tuleb kohelda võrdselt
- Raha tuleb otse riigilt, vaja selgust elukohajärgse rahastamise korral
- Kiired muutused rahastuses, aga õppemaksu ei tohi muuta keset aastat
- Erivajaduste diagnoosimine vajab ühtlustamist ja kiirendamist
- Rahastusmudel peab olema sünkroonis õpetajate tasustamise kokkuleppega
- Investeeringute katmine rahastusmudelis peab olema sarnane kõigile koolipidajatele
- Kooliastmete klasside suurused tuleks kokku leppida
- Vaja on stabiilsust, et oma tegevust planeerida ja rahastada

Lisaks riigi õppekavale pakuvad erakoolid mitmekesisust
ja veavad tihti eest uuendusi

Omavalitsused

KOV saavad koolipidajatena hakkama kui on selged kokkulepped ja neid täidetakse

- Vaja selgeid kokkuleppeid ja nendest on vaja ka kinni pidada
- Erivajadustega lastele vaja spetsialiseerunud koole
- Kvalifitseerimata õpetaja on ok, ei tohiks palgaga diskrimineerida
- Hariduskohustus 18 aastani ei ole vahenditega kaetud
- Erivajadustega õppurite raha ei kata tänase korraldusega tegelikke kulusid
- Betooni raha panemine oli õigustatud kuna EU finantseerimise võimalused tuli ära kasutada
- Õpilasepõhine raha peaks olema elukohajärgne
- Ei nõustu riigi väitega, et KOV ei maksa palgaraha koolidele edasi
- Kooli transpordi korraldamise kuludega tuleb arvestada regionaaltoetuses

Õpilasepõhine raha võiks laekuda ühe summana jättes koolipidajaale vabaduse parimaks hariduse korralduseks

Ministeerium

Suurem usaldus sobib, aga sellega tuleb välja kanda ka kaasnev vastutus

- Klassikomplektide defineerimist ei ole vaja, vaid pigem õpilaste arv õpetaja kohta
- Kaasav haridus ei põhjusta suuremat koormust kui seda õieti rakendada
- Koolipidajate ja koolide suurem usaldamine sobib
- Peame kokku leppima kvaliteedi mõõdikud ja kontrolli

Hariduskulu õpilase kohta on raske välja arvutada

29.
aprilliks!

Milline on meie
ettepanek?

Põhimõtted kõigepealt

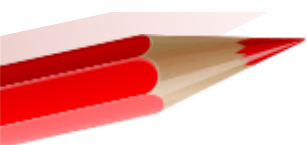
Ühine eesmärk

Iga noor Eestimaal peab saama parima hariduse olenemata sellest, millises asukohas ja oludes ta kasvab

Üldhariduse rahastusmudeli töörühma sisend Haridusleppesse 29. aprillil, 2024

-
- Õpilasepõhine hariduse rahastus riigilt koolipidajale, ühe summana kooliastmete kaupa vastavalt õppekavale ja õppe põhimõtetele
 - Õpilasepõhise rahastuse suuruse aluseks on tänane tegelik rahastus, kõik hariduse toetamise meetmed peaksid koonduma rahastusmudelisse
 - 1.-6. klassini ja 7.-9. klassini rakendatakse lisaks regionaalarahastust lähtuvalt andmepõhisest vastava astme laste elukoha tihedusest. See on üle Eesti ühetaoline
 - Samad põhimõtted riigipoolse rahastuse osas kehtivad olenemata koolipidajast (riik, KOV, era)
 - Erivajaduste defineerimise põhimõtted ja määramise metoodika tuleb täpsustada ja ühtlustada
 - Hariduse korraldamist on KOV-l vabadus otsustada oma äranägemisel arvestades regiooni erisustega
 - Kõik koolid saavad oma koolipidajalt eelarve (enamustes koolides on nii ka täna), mis annab koolijuhtidele võimaluse õppetööd parimal viisil korraldada
 - Peame kokku leppima kvaliteedi mõõdikud, nende kontrolli ning sanktsioonid
 - Riik ei rahasta mitte-eestikeelset haridust pakkuvat kooli
 - Tulevikus tekkivad ideed üldhariduses peavad selgelt olema ressurssidega kaetud ning mahtuma rahastusmudelisse

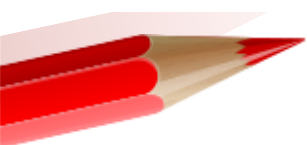

Muud teemad

- Õppekavasid tuleks hinnata ka kulutõhususe vaates
- Õpetajate õpe ka kaugõppes, vaja selget riiklikku tellimust

Lihtsuses peitub geniaalsus :)

Lepime kokku põhimõtted!

-
- Õpilasepõhine rahastus riigilt koolipidajale, ühe summana kooliastmete kaupa vastavalt õppekavale ja õppe põhimõtetele
 - Õpilasepõhise rahastuse suuruse aluseks on tänane tegelik rahastus
 - Samad põhimõtted riigipoolse rahastuse osas kehtivad olenemata koolipidajast (riik, KOV, era)
 - Hariduse korraldamisel on KOV-I otsustusvabadus arvestades regiooni erisustega
 - Haridustoetus makstakse välja otse koolipidajale lähtudes sellel õppeaastal KOV territooriumil elevate õppurite arvust vastavas kooliastmes ning tegelikule õpilaste arvule kui koolipidajaks ei ole KOV (see osa vähendab KOV arvestuslikku toetust)
 - Koolipidaja korraldab igale koolile hiljemalt õppeaasta alguseks kinnitatud eelarve, mis tagab kooli autonoomia ja koolijuhi tegevusvabaduse hariduseesmärkide saavutamisel
 - Haridusliku üldtoe raha on antud 2018.a. KOV tulubaasi ja selle toomine tagasi üldhariduse rahastusmudelisse oleks mõistlik (täna 4,1 mEUR)

**Õpilasepõhine rahastus riigilt koolipidajale,
kooliastmete kaupa**

Õpilasi õpetaja kohta

I ja II kooliastmes 12

III kooliastmes 11

Gümnaasiumis 15

Õpirühma suurus

**I ja II kooliastmes 20(+/-2
hoolekogu nõusolekul)**

**III kooliastmes 24 (+/-2
hoolekogu nõusolekul)**

**Gümnaasiumis 32 (+/-2
hoolekogu nõusolekul)**

Peame leidma vajaduste ja võimaluste vahel sobivaima tasakaalu!

Haridusvaldkonna arengukava:

KOV-I tuleb tagada

kodulähedane õpe vähemalt I

(1-3 kl) ja II astmes (4-6 kl).

III kooliastme (7-9 kl) õpe tuleb

koondada omavalitsuse

määratud valla või linna

keskustesse

- 1.-6. ja 7.-9. klassini rakendatakse lisaks hariduse regionaaltoetust andmepõhiselt lähtuvalt vastava kooliastme laste elukoha tihedusest. Selle arvestamine on üle Eesti ühetaoline
- Hariduse regionaaltoetus leitakse vastavalt KOV territooriumil registreeritud laste elukoha tiheduse andmetele kooliastmete kaupa ja rakendatakse koefitsiendina õpilasepõhisele haridustoetusele
- Hariduse regionaaltoetus makstakse välja KOV-le lähtudes sellel õppeaastal KOV territooriumil elevate õppurite arvust vastavas kooliastmes
- KOV saab regionaaltoetuse abil pidada väiksema õpilaste arvuga koole, korraldada koolitrantsporti, korraldada haridust koostöös teiste koolipidajatega jne.
- Rahastusmudelisse võiks tuua ka tänase kodulähedase algkooli meetme vahendid

**I,II ja III kooliastmes rakendatakse lisaks
regionaalrahastust**

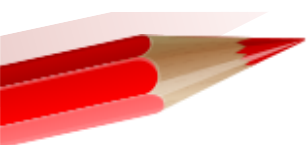
Eesti ei ole ühtlaselt asustatud

Haridusvaldkonna arengukava:
KOV-I tuleb tagada
kodulähedane õpe vähemalt I
(1-3 kl) ja II astmes (4-6 kl).
III kooliastme (7-9 kl) õpe tuleb
koondada omavalitsuse
määratud valla või linna
keskustesse

	Algkool	Põhikool
Alutaguse vald	1,68	1,54
Anija vald	1,43	1,24
Antsla vald	1,60	1,39
Elva vald	1,28	1,11
Haapsalu linn	1,10	1,05
Haljala vald	1,44	1,34
Harku vald	1,07	1,00
Hiiumaa vald	1,60	1,26
Häädemeeste vald	1,44	1,27
Jõelähtme vald	1,27	1,16
Jõgeva vald	1,33	1,17
Jõhvi vald	1,03	1,05
Järva vald	1,57	1,31
Kadrina vald	1,21	1,15
Kambja vald	1,12	1,04
Kanepi vald	1,81	1,41
Kastre vald	1,33	1,33
Kehtna vald	1,45	1,33
Keila linn	1,01	1,03
Kihnu vald	2,10	2,10
Kiili vald	1,00	1,00
Kohila vald	1,00	1,00
Kohtla-Järve linn	1,10	1,06
Kose vald	1,28	1,13
Kuusalu vald	1,25	1,10
Loksa linn	1,25	1,27
Luunja vald	1,15	1,07
Lääne-Harju vald	1,47	1,41
Lääne-Nigula vald	1,75	1,47
Lääneranna vald	1,68	1,30
Lüganuse vald	2,10	1,19
Maardu linn	1,07	1,12
Muhu vald	1,67	1,31
Mulgi vald	1,45	1,32
Mustvee vald	2,02	1,49
Märjamaa vald	1,51	1,25
Narva linn	1,02	1,03
Narva-Jõesuu linn	1,80	1,54
Nõo vald	1,19	1,21
Otepää vald	1,58	1,34
Paide linn	1,15	1,04

	Algkool	Põhikool
Peipsiääre vald	1,69	1,44
Põhja-Pärnumaa vald	1,70	1,23
Põhja-Sakala vald	1,53	1,40
Põltsamaa vald	1,11	1,06
Põlva vald	1,35	1,12
Pärnu linn	1,07	1,05
Raasiku vald	1,31	1,17
Rae vald	1,03	1,01
Rakvere linn	1,00	1,00
Rakvere vald	1,69	1,44
Rapla vald	1,31	1,14
Ruhnu vald	2,10	2,10
Rõuge vald	1,76	1,33
Räpina vald	1,60	1,33
Saarde vald	1,62	1,33
Saaremaa vald	1,25	1,15
Saku vald	1,00	1,01
Saue vald	1,11	1,08
Setomaa vald	2,10	1,56
Sillamäe linn	1,14	1,11
Tallinn	1,00	1,00
Tapa vald	1,31	1,27
Tartu linn	1,00	1,01
Tartu vald	1,20	1,13
Toila vald	1,30	1,22
Tori vald	1,35	1,32
Tõrva vald	1,22	1,11
Türi vald	1,43	1,24
Valga vald	1,25	1,09
Viimsi vald	1,05	1,06
Viljandi linn	1,00	1,00
Viljandi vald	1,73	1,49
Vinni vald	1,38	1,27
Viru-Nigula vald	1,67	1,35
Vormsi vald	2,10	2,10
Võru linn	1,00	1,00
Võru vald	1,34	1,28
Väike-Maarja vald	1,65	1,30

Eesti ei ole ühtlaselt asustatud

-
-
- Tõhustatud toe vajadusega õpilastele rakendatakse haridustoetuse koefitsienti 2 ja eritoe vajadusega õpilaste puhul 4
 - Üldtoe rahastus tuleks tuua haridustoetuse komponenti (täna KOV tulubaasis)
 - HEV õpilaste otsustus võtab ebamõistlikult palju aega (2-3 kuud) – **otsustamist tuleb kiirendada**, parem koostöö
 - HEV õpilaste rahastamist on vaja üle vaadata vähemalt kord poolaastas
 - Toetame **piirkondlike kompetentsikeskuste** (koolide) loomist, kus toimub nii osade HEV õpilaste õpe kui ka õpetajate ja lapsevanemate nõustamine ning toetamine. Teatud erisusega õpilased vajavad spetsiifilist toetavat füüsilist keskkonda ja väga teadlikku, oskuslikku spetsialisti toetust. Igal õpilasel on õigus parimale haridusele ning HEV õpilaste kaasamine tavakooli õppesse toimub pädevalt, vastavate õpetajate professionaalne areng ning töö- ning õppekeskkond toetab HEV õppijate toimetulekut

**Erivajaduste defineerimise põhimõtted ja määramise
metoodika tuleb täpsustada ning ühtlustada**

Pole olemas "keskmist" õpilast

- Pakume rahastusmudeli kokkulepete täitmise moodsuseks :
 - õpetajate/õpilaste suhtarv kooliastmetes
 - õpirühma maksimaalne suurus kooliastmetes
 - vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajate olemasolu
- Ministeerium jälgib andmepõhiselt kokkulepetest kinnipidamist
- Minimaalne heidutus võiks olla avalikustamine

Hea hariduse kvaliteedi tagab kokkulepete täitmine

Kogukondade kaasamine on parim kontroll!

Suur tänu!

Töörühm oli tubli!